

Sąjūdžio prieš Astravo AE veiklos ataskaita

2020 m. vasario 15 d. - 2020 m. liepos 3 d.

Sąjūdis prieš Astravo AE yra pilietinės visuomenės organizacija, siekianti, jog būtų imamasi visų įmanomų priemonių apsaugoti nuo Astravo atominės elektrinės keliamos grėsmės ir būtų sustabdyta tolesnė šio projekto plėtra.

Asociacijos **Sąjūdis prieš Astravo AE** steigiamasis susirinkimas įvyko 2020 m. vasario 1 d. Susirinkimo metu buvo pasirašyta Asociacijos steigimo sutartis ir patvirtinti įstatai. 2020 m. vasario 15 d. įvyko pirmasis Asociacijos narių suvažiavimas, kurio metu išrinkti Asociacijos valdymo organai.

Sąjūdis prieš Astravo AE siekia, jog:

- Astravo AE statybos būtų sustabdytos, atominė elektrinė uždaryta ir jai parinkta kita, saugi vieta;
- Lietuva ir ES imtųsi visų įmanomų priemonių atominės elektrinės saugumui užtikrinti;
- Astravo AE elektros energija nepatektų į ES rinką.

Sąjūdžio veiklos sritys ir nuveikti darbai nuo 2020 m. vasario 15 d. įvykusio pirmojo narių suvažiavimo:

1. Kreipimaisi į Lietuvos institucijas

- a. 2020 m. kovo 9 d. [kreipimasis](#) į LR Prezidentą Gitaną Nausėdą dėl Lietuvos pasitraukimo iš Vienos konvencijos,
- b. 2020 m. kovo 12 d. [kreipimasis dėl bendradarbiavimo](#) į Lietuvos savivaldybes,
- c. 2020 m. kovo 31 d. [kreipimasis](#) į LR Vyriausybę dėl Europos Komisijos ir Europos Sąjungos branduolinės saugos grupės vizito į Baltarusiją vertinimo ir Lietuvos Vyriausybės pozicijos,
- d. 2020 m. gegužės 15 d. Sąjūdžio valdybos [pareiškimas](#) LR Prezidentui Gitanui Nausėdai ir LR Ministrui pirmininkui Sauliui Skverneliui dėl nepritarimo dabartiniam projektui dėl ES ir Baltarusijos partnerystės prioritetų susitarimo Prezidento kanceliarijos [atsakymas](#) gautas 2020 m. birželio 15 d.
- e. 2020 m. birželio 23 d. [Paklausimas](#) Daiviui Virbickui, generaliniam AB Litgrid direktoriui dėl klausimų, susijusių su strateginiu Lietuvos tikslu

sinchroniškai prisijungti prie kontinentinės Europos elektros tinklų (KET) ir dėl būtinųjų priemonių, skirtų apsisaugoti nuo Astrave statomos nesaugios branduolinės elektrinės (*atsakymas dar ruošiamas*)

Taip pat gautas LR Prezidento [raštas](#) (2020 m. balandžio 16 d.)

2. Kreipimaisi į užsienio institucijas

- a. 2020 m. balandžio 6 d. [kreipimasis](#) “Location and nuclear safety of Belarus Nuclear Power Plant” į ENSREG ir Europos Komisiją,
- b. 2020 m. balandžio 26 d. Černobylio katastrofos metinių proga [raštas](#) ES ir NATO šalių ambasadoriams Lietuvoje: Location and nuclear safety problems of the Belarusian Nuclear Power Plant. [Atsakymas](#) gautas tik iš Austrijos ambasados.
- c. 2020 m. gegužės 20 d. [raštas](#) tarptautinėms finansinėms institucijoms – Pasaulio bankui, Europos investiciniam bankui (EIB), Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankui (ERPB), Tarptautiniam valiutos fondui dėl finansinės paramos teikimo Baltarusijai. Atsakymai gauti iš [EIB](#) ir [ERPB](#).
- d. 2020 m. liepos 1 d. [kreipimasis](#) Arhuso Konvencijai dėl Konvencijos pažeidimų,

3. Teisinės iniciatyvos

Sąjūdis prieš Astravo AE ėmėsi šių konkrečių teisinių iniciatyvų:

1) Išsamiai pristatė Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijos bei Seimo narių laikinosios veiksmų dėl Astravo atominės elektrinės koordinavimo grupės jungtiniame 2020-04-01 [posėdyje](#) problematiką, susijusią su Lietuvos dalyvavimu Vienos konvencijoje dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą, ribojančioje galimų atlyginti nuostolių sumą, ir pateikė konkrečius pasiūlymus dėl tolimesnių veiksmų; papildomai išsakė savo poziciją jungtiniame 2020-05-27 [posėdyje](#), kur buvo svarstoma valstybės institucijų pozicija šiuo klausimu;

2) teikė pasiūlymus, kuriais siekiama:

- Papildyti Lietuvos Respublikos konstitucinių įstatymų sąrašo įstatymą ir priimti naują [konstitucinį įstatymą](#) dėl Baltarusijos branduolinės elektrinės keliamos grėsmės,
- Išstoti iš Vienos konvencijos dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą, ribojančią galimų atlyginti nuostolių dalį,

- [Raginti Vyriausybę](#) imtis reikiamų priemonių ir priimti teisės aktus, kuriuose būtų apibrėžtos galimų avarių Astravo branduolinėje elektrinėje padarinių likvidavimo Lietuvoje nuostatos bei nustatyta dėl parengiamųjų darbų jau dabar patiriamų išlaidų įvertinimo bei visos žalos kompensavimo tvarka ir sąlygos, apribotas elektros energijos iš Baltarusijos patekimas į Lietuvos Respubliką ir visą Europos Sąjungą, ir pan.

4. Renginiai

- a. Virtuali [diskusija](#) "Traktoriai ir ledo ritulys nuo koronaviruso: o kas apsaugos nuo astraviruso?" (2020/04/15),
- b. Virtuali [diskusija](#) "Černobylis dega vėl: ar Europa pasimokė iš istorijos?" (2020/04/28),
- c. Virtuali [diskusija](#) "Atominė energetika Europoje: ar Vokietijos patirtis pritaikoma Baltarusijai?" (2020/05/20)

5. Komunikacija

Sąjūdis prieš Astravo AE savo komunikaciją vykdo:

- Interneto svetainėje www.astravui.lt,
- Facebook: <https://www.facebook.com/AstravuiSTOP/>

Planuojama suaktyvinti šias paskyras:

- Instagram: @stopastravyets
- Twitter: @astravyetsstop

Surengtos 3 spaudos konferencijos:

1. 2020 m. balandžio 29 d. Spaudos konferencija „Baltarusijos atominė elektrinė po Covid-19 protrūkio, prezidentų pokalbio ir branduolinio kuro atvežimo į Astravą išvakarėse: mūsų reakcija ir sprendimai". Dalyvavo: profesorius **Vytautas Landsbergis**, Sąjūdžio prieš Astravo AE garbės pirmininkas; **Petras Auštrevičius**, Europos Parlamento narys, Sąjūdžio prieš Astravo AE valdybos pirmininkas; **Arvydas Sekmokas**, buvęs Lietuvos energetikos ministras; dr. **Herkus Gabartas**, Mykolo Romerio universiteto partnerystės profesorius ([transliacija](#))
2. 2020 m. gegužės 21 d. Spaudos konferencija „Ar priartėjome prie Europos Sąjungos Rytų partnerystės fiasko?“. Dalyvavo: Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas, Sąjūdžio prieš Astravo AE garbės pirmininkas prof. **Vytautas Landsbergis**; Europos Parlamento narys, Sąjūdžio prieš Astravo AE valdybos pirmininkas **Petras Auštrevičius**; buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministras **Petras Vaitiekūnas**. ([transliacija](#))

3. 2020 m. birželio 15 d. spaudos konferencija „Dėl naujai paaiškėjusių faktų dėl Astravo AE grėsmių ir derybininkų atsakomybės“. Dalyvavo Seimo nariai **Žygimantas Pavilionis** ir **Dainius Kreivys**, taip pat Europos Parlamento narys **Petras Auštrevičius** (nuotoliniu būdu). ([transliacija](#))
4. Kiekvieną savaitę leidžiamas Sąjūdžio prieš Astravo AE naujienlaiškis: išleista jau 12 numerių.

Dėl pandemijos pratęstas peticijos prieš Astravo AE parašų rinkimo terminas (galutinė data nenustatyta). Šiuo metu elektroniniu būdu surinkta 9685 parašai. Popieriniu būdu surinkta apie 2000 parašų – per karantiną fizinis parašų rinkimas buvo sustabdytas, tačiau šiuo metu vėl atnaujinamas.

6. Sąjūdžio atstovų vieši pasisakymai

1. Herkus Gabartas. Anti-astravinis sąjūdis: pradėkime nuo žemiausiai kabančių vaisių raškymo ([2020.02.20](#))
2. Arvydas Sekmokas. Kova už Laisvę neturi pabaigos ([2020.03.10](#))
3. Petras Auštrevičius, Herkus Gabartas, Arvydas Sekmokas. Prezidento žodis ([2020.03.17](#))
4. Herkus Gabartas: Koronaviruso strestestas Baltarusijai, arba Ko galime tikėtis Astravo AE avarijos atveju? ([2020.04.06](#))
5. Ieva Budraitė. Ekologija – ginklas prieš „Astravo monstrą“ ([2020.04.07](#))
6. Vytautas Landsbergis. Černobylis-2 ([2020.04.13](#))
7. Petras Auštrevičius, Žygimantas Pavilionis: Dialogas su Baltarusija ([2020.04.18](#))
8. Sąjūdžio prieš Astravo AE [pareiškimas](#), 2020 m. balandžio 25 d.
9. Žygimantas Pavilionis, Vidmantas Janulevičius, Paulius Serapinas. Ar Vokietija gali tapti Lietuvos sąjungininke prieš Astravą? ([2020.05.26](#))
10. Vytautas Landsbergis. Broliška kaimyno kiaulystė Vilniui ([2020.04.28](#))
11. Sąjūdis prieš Astravo AE: krizė nėra dingstis nekelti jėgainės saugumo problemų ([2020.04.29](#))
12. P.Auštrevičius, I.Budraitė, Ž.Pavilionis: Ar Europa pasimokė iš istorijos? ([2020.05.04](#))
13. Sąjūdis prieš Astravo AE ragina valdžią nedelsti dėl kaimynystėje statomos elektrinės ([2020.05.07](#))
14. Vytautas Landsbergis. Astravininkai ir antiastravininkai ([2020.05.13](#))
15. Profesorius Landsbergis: koronavirusas ne amžinas, o „astrovirusą“ turėsime labai ilgai ([2020.05.21](#))
16. Landsbergis apie atominę elektrinę: norima priversti Lietuvą gultis po Astravu ([2020.05.21](#))

17. Seimo nario Žygimanto Pavilionio spaudos konferencija „Ar priartėjome prie Europos Sąjungos Rytų partnerystės fiasko?“ ([2020.05.21](#))
18. V. Landsbergis įžvelgia dar vieną grėsmę dėl Astravo AE: ši slypi pačioje Lietuvoje ([2020.05.21](#))
19. Vytautas Landsbergis. Astravo savižudžiai ([2020.05.23](#))
20. Herkus Gabartas. Astravo AE: ar leisime baltarusiškiems automobiliams važinėti Lietuvos keliais be žaliosios kortelės? ([2020.05.29](#))
21. Sekmoka: Lietuva taps tiltu Astravo AE elektrai ([2020.06.02](#))
22. Sąjūdis prieš Astravo AE. „Dėl Baltijos šalių bendros prekybos elektra su trečiosiomis šalimis“ - Lietuvos interesų išdavystė ([2020.06.02](#))
23. Petras Auštrevičius. Arvydas Sekmoka. Ar streso testų įgyvendinimo užtenka siekiant, kad Baltarusijos AE Astrave būtų saugi? ([2020.06.02](#))
24. Prie Vyriausybės surengtas protestas dėl Astravo AE: ragina ministerijos projektą atmesti, o Vaičiūną – atsistatydinti ([2020.06.03](#))
25. Vytautas Landsbergis. Dar vienas birželis ([2020.06.03](#))
26. Vytautas Landsbergis. Kur mes visi buvome? ([2020.06.06](#))
27. Arvydas Sekmoka. Politinė deklaracija ar įstatymo apėjimas? ([2020.06.09](#)),
28. Petras Auštrevičius, Žygimantas Pavilionis. Prezidento patarėjas J. Neverovičius skleidžia klaidinančią informaciją ([2020.06.09](#))
29. Vytautas Landsbergis. Urano virtuvė prie Vilniaus ir Lietuvos pasirengimas ([2020.06.13](#))
30. Vytautas Landsbergis: norėčiau tikėti, kad dugnas jau pasiektas ([2020.06.18](#))
31. Vytautas Landsbergis. Agresijų sinchronas ([2020.06.20](#))
32. Arvydas Sekmoka. Kapituliacijos veiksmų kronika. ([2020.06.27](#))
33. Petras Auštrevičius. Mes piliečiai, ne sąmokslininkai. ([2020.06.29](#))
34. Vytautas Landsbergis. Kremliaus geopolitika ir pūlinys Lietuvos paširdžiuose ([2020.06.30](#))

7. Pasikeitimai Sąjūdžio struktūroje

Iš Tarybos narių atsistatydino dr. Gintautas Mažeikis, Virgilijus Poderys ir Arvydas Nekrošius.